Lieta Nr.42600908
A5550-09/32

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Jelgavā, 2009.gada 16.septembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese R.Paegle,

piedaloties pieteicēja - *N.S.* pilnvarotajam pārstāvim – *M.R.*,
atbildētāja - Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes - Valsts ieņēmumu dienesta pilnvarotajam pārstāvim *I.Z.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *N.S.* (turpmāk - pieteicējs) pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2008.gada 29.aprīļa lēmuma Nr.19/12271 atcelšanu.

**Aprakstošā daļa**

[1] 2008.gada 27.maijā Administratīvajā rajona tiesā (turpmāk – tiesa) saņemts pieteicēja pieteikums par Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID vai atbildētājs) ģenerāldirektora 2008.gada 29.aprīļa lēmuma Nr.19/12271 (turpmāk – pārsūdzētais Lēmums) atcelšanu.

2008.gada 3.jūnijā pieteikums atstāts bez virzības *(lietas 93.-94.lapa).*

2008.gada 20.jūnija ierosināta administratīvā lieta par pārsūdzētā Lēmuma atcelšanu daļā *(lietas 2.-3.lapa).*

[2] Laika periodā no 2007.gada 12.septembra līdz 2007.gada 10.decembrim VID pieteicējam veica vienkāršu nodokļu auditu par 2005. un 2006.gadu. Pārbaudes rezultātā sastādīts audita pārskats Nr.153 *(lietas 15. – 34.lapa).*

[3] 2007.gada 10.decembrī VID Zemgales reģionālās iestādes (turpmāk – ZRI) Nodokļu kontroles pārvaldes Audita daļas priekšnieka vietniece pieņēmusi lēmumu Nr.157 par audita rezultātiem (turpmāk – lēmums par audita rezultātiem) *(lietas 12.–14.lapa),* ar kuru pieteicējam papildus aprēķināts iedzīvotāju ienākuma nodoklis (turpmāk – IIN) par 2005.gadu Ls 10 744,65, soda nauda tādā pašā apmērā un nokavējuma nauda Ls 2598,42, kā arī noteikts pienākums - turpmāk veicot saimniecisko darbību, 30 dienu laikā reģistrēties VID ZRI Jelgavas nodaļā kā saimnieciskās darbības veicējam.

2008.gada 14.janvārī pieteicējs sākotnējo lēmumu apstrīdēja *(lietas 36.lapa).*

[4] Ar VID ZRI direktora vietas izpildītāja 2008.gada 13.februāra lēmumu Nr.01-10.02/18 (turpmāk - sākotnējais lēmums) lēmums par audita rezultātiem:

1) atcelts daļā par papildu nomaksai budžetā aprēķinātajiem maksājumiem kopsummā par Ls 1659,04, tas ir, IIN Ls 740,04, soda naudu tādā pašā apmērā un nokavējuma naudu Ls 178,96 apmērā;

2) atstāts negrozīts daļā par papildu nomaksai budžetā aprēķinātajiem maksājumiem kopsummā par Ls 22 428, tas ir, IIN Ls 10 004,61, soda naudu tādā pašā apmērā un nokavējuma naudu Ls 2419,46 apmērā;

3) samazināta aprēķinātā IIN soda nauda par Ls 8503,92.

VID ZRI secināja, ka 2005.gadā pieteicējs veicis saimniecisko darbību — darījumus ar nekustamo un kustamo īpašumu pirkšanu — pārdošanu un noteica nekustamo īpašumu- dzīvokļu */adrese/*; */nosaukums/*, Platones pagastā, Jelgavas rajonā un kustamās mantas - dzīvokļu */adrese/* aprīkojuma pārdošanu par ar saimniecisko darbību saistītiem darījumiem.

Līdz ar to pieteicējam iemaksai budžetā papildus aprēķināti maksājumi Ls 24087,72 apmērā, tajā skaitā, IIN pamatparāds - Ls 10744,65, nokavējuma nauda - Ls 2598,42 un soda nauda -Ls 10744,65. Vienlaikus VID ZRI konstatēja, ka, aprēķinot IIN par 2005.gadu, aprēķinātā nodokļa summa nav samazināta par to nodokļa daļu, kuru taksācijas gada laikā darba devēji samaksājuši kā algas nodokli. Tādējādi IIN par 2005.gadu samazināms par Ls 740,04. Secīgi IIN par 2005.gadu noteikts Ls 10004,61 (Ls 10744,65 - Ls 740,04) un soda nauda tādā pašā apmērā.

VID ZRI arī konstatēja, ka pieteicējs 30 dienu laikā pēc lēmuma saņemšanas iemaksājis budžetā IIN Ls 10744,65, nokavējuma naudu Ls 2598,42, kā arī soda naudu 15 % apmērā no IIN pamatparāda (Ls 1611,70); pieteicējs nodokļu pārkāpumu 3 gadu laikā izdarījis pirmo reizi, tādēļ, pamatojoties uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" $33.^3$ panta pirmo daļu, pieteicējam samazināta soda nauda 15% apmērā no nodokļu pamatparāda. Saskaņā ar minētā likuma $33.^3$ panta otro daļu, atlikusī IIN soda nauda Ls 8503,92 (Ls 10004,61 - Ls 1500,69) samazināta pilnā apmērā *(lietas 109.-114.lapa)*.

[5] 2008.gada 20.martā pieteicējs sākotnējo lēmumu apstrīdēja, norādot, ka VID ZRI nav ievērojusi normatīvajos aktos noteikto termiņu lēmuma pieņemšanai. Pieteicēja ieskatā nav pierādīts nekustamo īpašumu pirkšanas un pārdošanas sistemātiskums. Iestāde nepamatoti atsaucas uz 2002. un 2003.gadā veiktajiem darījumiem. VID nebija tiesību atkārtoti veikt auditu par norādīto laika periodu. Nav ņemts vērā fakts, ka mājā */adrese/*, esošie dzīvokļi pārdoti viena darījuma ietvaros vienai personai. Turklāt māja */adrese/*, bijusi pieteicēja īpašumā vairāk kā gadu un pieteicējs to izmantojis personiskajām vajadzībām *(lietas 37., 38.-41.lapa)*.

[6] 2008.gada 29.aprīlī VID ģenerāldirektors pieņēmis pārsūdzēto Lēmumu, ar kuru sākotnējais lēmums atstāts negrozīts daļā par papildus nomaksai budžetā noteikto IIN Ls 10 004,61, nokavējuma naudu Ls 2419,46, kā arī par IIN soda naudas samazināšanu par Ls 8503,92. Bez tam papildus nomaksai budžetā aprēķināts IIN Ls 3387,50 apmērā un nokavējuma nauda Ls 1008,92.

Pārsūdzētajā Lēmumā *(lietas 80.- 92.lapa)* norādīti tālāk minētie apsvērumi.

[6.1] To, ka nekustamo īpašumu */adrese/*, pieteicējs izmantojis personīgajām vajadzībām, no lietas materiāliem nevar konstatēt. Sūdzībai pievienotie fizisko personu paskaidrojumi VID ieskatā nav atzīstami par pieļaujamiem, jo normatīvajos aktos nav noteikts, ka personas dzīvesvietu var apstiprināt ar citu personu rakstiskiem paskaidrojumiem. Tātad nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs un pieteicēja māte *Ņ.M.* auditējamajā periodā dzīvoja */adrese/*.

[6.2] Nosakot pieteicēja izdevumus, kas saistīti ar nekustamā īpašuma */adrese/*, dzīvokļi Nr.1- 9 pārdošanu, VID ZRI iekļāva 2005.gada papildu deklarācijā uzrādīto minētā nekustāmā īpašuma aprīkojuma vērtību Ls 8000 apmērā. Tā kā lietas materiālos nav dokumentu, kas apliecina minētā aprīkojuma iegādi, tad VID ZRI nebija pamata iekļaut to vērtību izdevumos, kas saistīti ar nekustamā īpašuma */adrese/*, dzīvokļi Nr.1-9, Jelgavā, pārdošanu.

[6.3] Saskaņā ar 2005.gada 17.oktobra dāvinājuma līgumu pieteicējs uzdāvinājis *I.B.* nekustamo īpašumu */adrese/*. Dāvinājuma līgumā norādīts, ka pieteicējs minēto nekustamo īpašumu dāvina *I.B.* atlīdzības nozīmē, atlīdzība par izdarītajiem pakalpojumiem novērtēta Ls 6000 apmērā. Vērtējot starp personām pastāvošās darījuma

attiecības, VID secinājis, ka pieteicējs nodod nekustamo īpašumu *I.B.* par sniegtajiem pakalpojumiem, vienojoties par darījuma vērtību Ls 6000. Lietas materiālos nav pierādījumu, ka pieteicējs minēto nekustamo īpašumu iegādājies un izmantojis personīgajām vajadzībām. Līdz ar to pieteicēja darījums ar nekustamo īpašumu */adrese/* kvalificējams kā saimnieciskā darbība un ir apliekams ar IIN.

[6.4] Ņemot vērā minēto, ieņēmumi no nekustamo īpašumu pārdošanas 2005.gadā noteikti Ls 64 000 apmērā (Ls 3000 par nekustamo īpašumu */adrese/*; Ls 55 000 par nekustamo īpašumu un kustamo mantu */adrese/*; Ls 6000 par nekustamo īpašumu */adrese/*). Izdevumi, kas saistīti ar minēto nekustamo īpašumu iegādi noteikti Ls 10431,54 apmērā (Ls 2613,22 par nekustamo īpašumu */adrese/*; Ls 7368,32 par nekustamo īpašumu un kustamo mantu */adrese/*; Ls 450 par nekustamo īpašumu */adrese/*). Tādējādi ienākumi no pieteicēja saimnieciskās darbības 2005.gadā bijuši Ls 53 568,46 (Ls 64 000 - Ls 10 431,54).

[6.5] Pieteicēja ar IIN apliekamais ienākums 2005.gadā noteikts Ls 57 401,54. Veicot korekcijas 2005.gada ienākumu deklarācijā (atskaitot valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas Ls 344,96, gada neapliekamo minimumu Ls 312, atvieglojumus par apgādājamajiem Ls 216 un avansā samaksāto nodokli Ls 740,04), nomaksai budžetā noteikts IIN par 2005.gadu Ls 13 392,11.

[6.6] VID ZRI nepamatoti noteikusi soda naudu saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 31.panta pirmo daļu, jo pieteicējs auditējamajā periodā veicis nereģistrēto saimniecisko darbību. Tādējādi bija piemērojama atbildība saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 34.panta pirmo daļu. Līdz ar to, papildu nomaksai budžetā noteikts IIN par 2005.gadu Ls 13 392,11, nokavējuma naudu (par 512 dienām) Ls 3428,38 un soda nauda Ls 10 004,61.

[6.7] VID ZRI nav bijis pamata atsaukties uz 2005.gada 20.decembra audita pārskatā Nr.172 minēto pārdoto un iegādāto nekustamo īpašumu skaitu 2002.-2004.gadā, lai pierādītu pieteicēja darījumu ar nekustamajiem īpašumiem sistemātiskumu. Savukārt, izvērtējot pārbaudes rezultātā iegūto informāciju par auditējamajā periodā atsavināto nekustamo īpašumu iegādes vērtību un pārdošanas cenu, kā arī nekustamo īpašumu iegādes un pārdošanas darījumu apmērus, lietā iegūti pietiekami pierādījumi, lai secinātu, ka pieteicēja nekustamo īpašumu atsavināšanas darījumi 2005.gadā kvalificējami kā saimnieciskā darbība. Pārbaudes materiāli satur informāciju, kas liecina par pieteicēja darbības sistemātiskumu, kā arī par to, ka darbības rezultātā saņemta atlīdzība un gūta peļņa. Savukārt VID ZRI pieļautais procesuālais pārkāpums (termiņa nokavējums) nav atzīstams par būtisku.

[7] Pieteikums *(lietas 4. – 10.lapa)* pamatots šādi:

[7.1] VID 2005.gada 20.decembra audita pārskatā Nr.172 nav konstatējis sistemātisku saimniecisko darbību ar nekustamajiem īpašumiem. VID Finanšu policijas pārvaldes izmeklēšanas daļas 3.nodaļas vecākā izmeklētāja saistībā ar VID iesniegumu pieņēmusi lēmumu par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu sakarā ar pieteicēja iespējamo izvairīšanos no nodokļu nomaksas.

[7.2] VID ZRI rīkojusies prettiesiski, izvērtējot 2002. - 2004.gada darījumus, lai pamatotu darījumu sistemātiskumu. VID bija tiesības izvērtēt vienīgi 2005.gada darījumus.

[7.3] Pārkāpts likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmās daļas otrais teikums. Nodokļos maksājamās summas precizēšana normatīvajos aktos ir atļauta tikai pie konkrētiem nosacījumiem, kas izskatāmajā gadījumā nav iestājušies. Nosakot jaunus nodokļu maksājumus papildus auditā aprēķinātajiem, pārkāpts Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 81.panta trešajā daļā noteiktais.

[7.4] Nav norādītas materiālo vai procesuālo tiesību normas, kuras pārkāptas, iekļaujot nekustamā īpašuma */adrese/* atsavināšanu pie darījumiem, kas nav apliekami

ar nodokli. Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmās daļas otrais teikums aizliedz pasliktināt pieteicēja stāvokli. Pārsūdzētajā Lēmumā nav ietverts pamatojums pieteicēja situācijas pasliktināšanai.

[7.5] VID prettiesiski attiecinājis nekustamā īpašuma */adrese/*, pārdošanu pie sistemātiskiem darījumiem. Dzīvokļi */adrese/*, iegādāti laika periodā no 2003. līdz 2004.gadam, VID nebija tiesīgs atkārtoti izvērtēt 2002. – 2004.gadā veiktos darījumus. 2005.gada 7.oktobrī noslēgts pirkuma līgums ar *A.C.* par visu mājā */adrese/*, esošo dzīvokļu pārdošanu. Tādējādi noticis viens darījums, nevis vairāki. VID paplašināti interpretē likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.panta pirmo daļu; attiecībā uz neapliekamajiem ienākumiem likumā (redakcijā, kas bija spēkā pārbaudes veikšanas laikā) bija noteikts izņēmums 9.panta 19.punkta c) apakšpunktā. Saskaņā ar norādīto normu, tika pārdots tāds nekustamais īpašums, kas bija pieteicēja īpašumā ilgāk par 12 mēnešiem.

[7.6] Pieteicējs VID sniedzis paskaidrojumu, ka aptaujas anketās saistībā ar audita veikšanu pieteicējs nav izteicis tādu formulējumu, ka nekustamo īpašumu iegādājies naudas līdzekļu ieguldījumiem. Minēto paskaidrojumu iestāde nav ņēmusi vērā un nav arī atspēkojusi, līdz ar to pārkāptas tiesības tikt uzklausītam.

[7.7] VID nepareizi piemēro Dzīvesvietas deklarēšanas likuma normas. Nav pamatots VID uzskats, ka dzīvesvietu pierāda tikai deklarēšanās noteiktā adresē.

[7.8] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta sestajā daļā uzskaitīti priekšnosacījumi, kuriem iestājoties nodokļu administrācija ir tiesīga veikt papildu uzrēķinus. Nevienā no VID pieņemtajiem lēmumiem nav atsauces ne uz vienu no likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta sestajā daļā minētajām pazīmēm. Līdz ar to, izdodot nelabvēlīgu administratīvo aktu, iestāde nav ievērojusi APL 11.pantā nostiprināto likuma atrunas principu.

[7.9] VID secinājums attiecībā uz saimnieciskās darbības sistemātiskumu nevar tikt attiecināts uz kustamas mantas pārdošanu. Kustamā manta pārdota vienlaikus ar dzīvokļiem, nav konstatējams kustamās mantas pārdošanas sistemātiskums. Ierēķinot ienākumos par nekustamo īpašumu pārdošanu arī ienākumus par kustamas mantas pārdošanu pieļauta kļūda. Pieteicēja iesniegtās deklarācijas atbilst likuma normām, VID nebija pamata veikt deklarēto ienākumu pārrēķinu.

[8] 2008.gada 22.jūlijā tiesā saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums *(lietas 100.-101.lapa)*, kurā norādīts, ka VID pieteikumu neatzīst un lūdz tiesu pieteikumu noraidīt, balstoties uz pārsūdzētajā Lēmumā ietverto pamatojumu.

Atbildētājs attiecība nekustamo īpašumu pārdošanas laiku papildus paskaidroja, ka Ministru kabineta 2000.gada 18.oktobra noteikumu Nr.357 „Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" (turpmāk tekstā arī-noteikumi Nr.357, spēkā līdz 2006.gada 1.septembrim) 27.punkts nosaka, ka par nekustamā īpašuma iegādes (pārdošanas) dienu uzskatāma līguma noslēgšanas diena (neatkarīgi no tā, kādos termiņos pircējs izdara maksājumus par pirkumu), ja šajos noteikumos nav noteikts citādi.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 26.septembra noteikumu Nr.793 „Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" (turpmāk tekstā arī-noteikumi Nr.793, spēkā no 2006.gada 1.septembra) 61.punktu, piemērojot likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 19.punktu par nekustamā īpašuma iegādes (pārdošanas) dienu uzskata līguma noslēgšanas dienu (neatkarīgi no tā, kādos termiņos pircējs izdara maksājumus par pirkumu), ja šajos noteikumos nav noteikts citādi.

Ņemot vērā to, ka tiesību aktu normās nav atsevišķi noteikts un atrunāts nekustamā īpašuma iegādes (pārdošanas) brīdis, ja fiziskā persona veic saimniecisko darbību, tad darījumiem ar nekustamiem īpašumiem šajā gadījumā ir piemērojams

noteikumu Nr.357 27.punkts un noteikumu Nr.793 61.punkts. Tādējādi ienākumi, kas saņemti, pamatojoties uz noslēgto pirkuma līgumu, veido ar IIN apliekamo ienākumu tajā taksācijas periodā, kad noslēgts pirkuma līgums, neatkarīgi no tā, kādos termiņos veikta samaksa.

[9] Tiesas sēdē pieteicēja pilnvarotais pārstāvis uzturēja pieteikumu, balstoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem, kā arī precizēja prasījumu, norādot, ka VID izdotais administratīvais akts tiek pārsūdzēts pilnā apmērā.

[10] Atbildētāja pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina un lūdza tiesu pieteikumu noraidīt, uzturot pārsūdzētajā Lēmumā ietverto pamatojumu.

**Motīvu daļa**

[11] Uzklausījusi administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi lietas materiālus, tiesa nonāca pie secinājuma, ka pieteikums ir daļēji apmierināms.

[12] Tiesa konstatēja lietā šādus apstākļus:

[12.1] 2004.gada 7.maijā pieteicējs iegādājies dzīvojamās mājas un tai piekrītošā zemes gabala 384/2349 domājamās daļas (dzīvokļus Nr.1 un Nr.5), */adrese/ (lietas 1.pielikuma 67.lapa).*

[12.2] 2005.gada 15.jūnijā pieteicējs iegādājies neapdzīvojamo telpu, kas atrodas */adrese/* (turpmāk – */adrese/*) par Ls 3000 jeb 107,14 sertifikāti, puse maksājama sertifikātos un puse latos *(līguma 5.punkts, lietas 131.lapa).*

[12.3] 2005.gada 25.jūlijā pieteicējs iegādājies nekustamo īpašumu */adrese/* (turpmāk – */adrese/*) par Ls 450 *(lietas 129.lapa).*

[12.4] 2005.gada 10. un 11.augustā starp pieteicēju un SIA „Mest" noslēgti līgumi, saskaņā ar kuriem pieteicējs pārdod un SIA „Mest" nopērk nekustamo īpašumu */adrese/* par Ls 3000 (Ls 1500 + Ls 1500) *(lietas 132., 133.lapa).*

[12.5] 2005.gada 7.oktobrī starp pieteicēju un *A.C.* noslēgts pirkuma līgums, saskaņā ar kuru pieteicējs pārdevis *A.C.* nekustamos īpašumus - dzīvokļus, kas atrodas */adrese/*, Jelgavā *(lietas 117.-118.lapa).*

[12.6] 2005.gada 10.oktobrī noslēgta papildus vienošanās pie 2005.gada 7.oktobra līguma (pielikums Nr.1), saskaņā ar kuru mainīta pirkuma summa no Ls 11168 uz Ls 55000 *(lietas 119.lapa).*

[12.7] 2005.gada 17.oktobrī starp pieteicēju un *I.B.* noslēgts dāvinājuma līgums, ar kuru pieteicējs dāvina *I.B.* nekustamo īpašumu */adrese/* atlīdzības nozīmē, kā atlīdzību par izdarītajiem pakalpojumiem un palīdzību, kuru puses novērtē Ls 6000 apmērā *(lietas 130.lapa).*

[12.8] Laika periodā no 2005.gada 27.septembra līdz 20.decembrim VID pieteicējam veica vienkāršu nodokļu auditu par 2002., 2003. un 2004.gadu. Pārbaudes rezultātā 2005.gada 20.decembrī sastādīts audita pārskats Nr.172 *(lietas 48.- 67.lapa),* kā arī pieņemts lēmums par audita rezultātiem *(lietas 158.lapa).*

[12.9] 2006.gada 16.novembrī, veicot pieteicēja izdevumu un ieņēmumu analīzi, konstatēts, ka pieteicēja ieņēmumu apjoms ir mazāks par izdevumu apjomu, kā rezultātā pieteicējam nosūtīts pieprasījums ar lūgumu - 15 dienu laikā no vēstules saņemšanas dienas iesniegt gada ienākumu un papildu deklarāciju par 2005.gadu *(lietas 1.pielikuma 20.lapa).*

[12.10] 2006.gada 5.decembrī pieteicējs iesniedzis papildus deklarāciju par 2005.gadu *(lietas 1.pielikuma 4.-15.lapa).*

[12.11] 2007.gada 17.augustā pieņemts lēmums par nodokļu audita veikšanu pieteicējam par 2005. un 2006.gadu laika periodā no 2007.gada 12.septembra līdz 10.decembrim *(lietas 1.pielikuma 21.lapa).*

[12.12] Laika periodā no 2007.gada 12.septembra līdz 10.decembrim VID pieteicējam veica vienkāršo nodokļu auditu par 2005. un 2006.gadu. Pārbaudes rezultātā sastādīts audita pārskats Nr.153 *(lietas 15. – 34.lapa).*

[12.13] 2007.gada 10.decembrī pieņemts lēmums par audita rezultātiem, saskaņā ar kuru pieteicējam papildus aprēķināts IIN par 2005.gadu Ls 10 744,65, soda nauda tādā pašā apmērā un nokavējuma nauda Ls 2598,42, kā arī noteikts pienākums - turpmāk veicot saimniecisko darbību, 30 dienu laikā reģistrēties VID ZRI Jelgavas nodaļā kā saimnieciskās darbības veicējam *(lietas 12.–14.lapa).*

[12.14] 2008.gada 14.janvārī pieteicējs veicis nodokļu maksājumus Ls 14 954,77 apmērā *(lietas 11.lapa)*, kā arī apstrīdējis lēmumu par audita rezultātiem *(lietas 36.lapa).*

[12.15] 2008.gada 13.februārī pieņemts sākotnējais lēmums *(lietas 109.-114.lapa)*, ar kuru lēmums par audita rezultātiem:

1) atcelts daļā par papildu nomaksai budžetā aprēķinātajiem maksājumiem kopsummā par Ls 1659,04, tas ir, IIN Ls 740,04, soda naudu tādā pašā apmērā un nokavējuma naudu Ls 178,96 apmērā;

2) atstāts negrozīts daļā par papildu nomaksai budžetā aprēķinātajiem maksājumiem kopsummā par Ls 22 428, tas ir, IIN Ls 10 004,61, soda naudu tādā pašā apmērā un nokavējuma naudu Ls 2419,46 apmērā;

3) samazināta aprēķinātā IIN soda nauda par Ls 8503,92.

[12.16] 2008.gada 20.martā pieteicējs sākotnējo lēmumu apstrīdēja *(lietas 37., 38.-41.lapa).*

[12.17] 2008.gada 29.aprīlī pieņemts pārsūdzētais Lēmums *(lietas 80.- 92.lapa),* ar kuru sākotnējais lēmums atstāts negrozīts daļā par papildus nomaksai budžetā noteikto IIN Ls 10 004,61, nokavējuma naudu Ls 2419,46, kā arī par IIN soda naudas samazināšanu par Ls 8503,92. Bez tam papildus nomaksai budžetā aprēķināts IIN Ls 3387,50 apmērā un nokavējuma nauda Ls 1008,92.

Par konstatētajiem apstākļiem strīda nav.

[13] Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 4.panta otrajā daļā noteikto jebkura persona, kas gūst ienākumus Latvijas Republikā, ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa vai uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja, ja konkrētā nodokļa likumā nav noteikts citādi.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" *(redakcijā, kas bija spēkā no 2005.gada 6.aprīļa)* 3.panta 1.punktā noteikts, ka ar nodokli tiek aplikts iekšzemes nodokļa maksātāja (turpmāk — maksātājs) taksācijas perioda (kalendārā gada) apliekamo ienākumu apjoms [..].

Tā paša likuma 9.panta pirmās daļas 19.punkts noteica, ka gada apliekamajā ienākumā netiek ietverti un ar nodokli netiek aplikti ienākumi no sava īpašuma pārdošanas, izņemot ienākumu no:

a) pārdošanai izgatavotu vai iegādātu izstrādājumu (mantas) pārdošanas,

b) fiziskās personas īpašumā esoša augoša meža pārdošanas izciršanai,

c) tāda nekustamā īpašuma pārdošanas, kas ir bijis personas īpašumā mazāk par 12 mēnešiem,

d) personāla akciju atpirkšanas.

Lietā pastāv strīds par citētās tiesību normas interpretāciju un piemērošanu.

Tiesas ieskatā VID ir nepamatoti secinājis, ka likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 19.punkta c) apakšpunkts nav piemērojams attiecībā uz pieteicēja 2005.gada 7.oktobrī veikto darījumu ar *A.C. (lietas 117.-118., 119.lapa).*

[13.1] No lietas materiāliem izriet, ka nekustamo īpašumu */adrese/*, Jelgavā, (māju, kurā ir 9 dzīvokļi) pieteicējs iegādājies laika periodā no 26.05.2003. – 07.05.2004. *(lietas 51. – 52.lapa)* un strīda par to nav. Tādējādi māja */adrese/* ir bijusi pieteicēja īpašumā ilgāk kā 12 mēnešus.

VID iebilst, ka minētais īpašums nav ticis iegādāts pieteicēja personīgajām vajadzībām, bet gan pārdošanai. Turklāt, VID ieskatā, apstrīdēšanas iesniegumam pievienotie fizisko personu paskaidrojumi nav atzīstami par pieļaujamiem, jo normatīvajos aktos nav noteikts, ka personas dzīvesvietu var apstiprināt ar citu personu rakstiskiem paskaidrojumiem.

[13.2] APL 149.pants noteic, ka pierādījumi administratīvajā lietā ir ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti administratīvā procesa dalībnieku prasījumi un iebildumi, kā arī ziņas par citiem faktiem, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā.

APL 152.panta otrā daļa noteic, ka faktus, kurus saskaņā ar likumu var pierādīt tikai ar noteiktiem pierādīšanas līdzekļiem, nevar nodibināt ne ar kādiem citiem pierādīšanas līdzekļiem.

VID ieskatā, faktu, ka nekustamais īpašums */adrese/* ticis iegādāts pieteicēja personīgajām vajadzībām, varētu pierādīt vienīgi tad, ja pieteicējs vai kāds no pieteicēja ģimenes locekļiem būtu deklarējis savu dzīves vietu norādītajā adresē.

Tiesa uzskata, ka minētais VID arguments nav pamatots tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

Dzīvesvietas deklarēšanas likums, uz ko atsaucas VID, ir pieņemts ar mērķi panākt, lai ikviena persona būtu sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību (*1.pants*). Tādējādi, atbilstoši minētā likuma normām, personai ir pienākums deklarēt savu dzīves vietu. Vienlaikus tas nenozīmē, ka privātpersona var izmantot savām personīgajām vajadzībām vienīgi tādu nekustamo īpašumu, kur ir deklarēta attiecīgās personas vai ģimenes locekļa dzīvesvieta. Pieteikumā ir pamatoti ietverta atsauce uz Civillikuma 7.pantā noteikto, proti, ka *dzīves vieta (domicils) ir tā vieta, kur persona ir labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur pastāvīgi dzīvot vai darboties. Vienai personai var būt arī vairākas dzīves vietas. Pagaidu uzturēšanās nerada dzīves vietas tiesiskās sekas un ir apspriežama ne pēc tās ilguma, bet pēc nodoma*. Tādējādi ne vien pašam pieteicējam, bet arī pieteicēja ģimenes locekļiem var būt vairākas dzīves vietas. Savukārt pienākums deklarēt ir vienīgi to dzīves vietu, kurā persona apņemas būt sasniedzama attiecībās ar valsti un pašvaldību (*saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmo daļu*).

[13.3] Lietā ir vairāku personu paskaidrojumi *(lietas 144. – 147.lapa; lietas 1.pielikuma 3.lapa)* no kuriem izriet, ka 2005.gadā mājā */adrese/* ir dzīvojis gan pats pieteicējs, gan pieteicēja māte – *Ņ.M.*; māja tikusi remontēta un atjaunota. 2005.gada 5.aprīlī sastādīts akts par to, ka mājā */adrese/* noticis ugunsgrēks; kā arī iepriekš mājā notikuši ugunsgrēki *(lietas 137. – 139.lapa)*. 2008.gada 25.janvārī Jelgavas pilsētas un rajona policijas pārvalde sniegusi VID ZRI izziņu, ka 2005.gada 13.maijā reģistrēts materiāls par to, ka */adrese/*, dzīvoklī Nr.6, mirusi *A.U.*, viena no liecinieciem *Ņ.M.*; 2005.gada 14.maijā reģistrēts materiāls par to, ka */adrese/*, dzīvoklī Nr.3, konflikta laikā *Ņ.M.* nodarījusi vieglus miesas bojājumus *J.A. (lietas 143.lapa)*.

2007.gada 18.septembrī *Ņ.M.* sniegusi informāciju, ka viņa kopā ar paziņu *J.R.*, *N.T.* un viņas dēlu *O.P.* dzīvojuši */adrese/* 2005.gadā ievilktas komunikācijas, veikuši celtniecības materiālu apsargāšanu *(lietas 136., 170.lapa)*.

2007.gada 18.septembrī *O.P.* paskaidrojis, ka no 2004.gada ar māti *N.T.* dzīvoja mājā */adrese/* dz.8, par dzīvošanu naudu īpašniekam [pieteicējam] nav maksājis, jo apsargājis būvmateriālus, kas atvesti mājas būvniecībai *(lietas 138., 171.lapa)*.

2007.gada 9.novembrī *S.S.* VID ZRI Audita daļai sniegusi paskaidrojumu *(lietas 144.lapa)*, ka bijušais vīrs [pieteicējs] dažus mēnešus pirms oficiālās šķiršanās aizgāja

no ģimenes un dzīvoja */adrese/*. Abu meita, *V.S.*, minētajā adresē apciemoja tēvu 3 vai 4 reizes. Apciemojuma laikā meita no tēva saņēmusi pa Ls 50 dažādiem izdevumiem.

2007.gada 15.novembrī VID ZRI saņemts *S.Š.* apstiprinājums, ka *Ņ.M.* 2005.gadā dzīvojusi */adrese/ (lietas 145.lapa)*. Tajā pašā datumā saņemts arī *V.G.*, dzīvojošas */adrese/*, un *E.L.*, dzīvojošas */adrese/* 4, apliecinājums par to, ka *Ņ.M.* pastāvīgi dzīvojusi un pēc ugunsgrēka atjaunojusi, remontējusi māju */adrese/*, 2005.gadā *(lietas 146.,147.lapa)*.

2007.gada 10.decembrī pieteicējs VID ZRI sniedzis papildus informāciju, ka vairāku ugunsgrēku dēļ ēka */adrese/* bija bez jumta un komunikācijām, tādēļ ēkai bija nepieciešams remonts, tika iegādāti būvmateriāli, ko apliecina iesniegumam pievienotie čeki *( lietas142., 175.lapa)*.

2008.gada 13.janvārī *V.S.* sniegusi paskaidrojumu *(lietas 107.lapa)*, ka no 2005.gada jūnija līdz 2005.gada septembrim apmeklējusi savu tēvu (pieteicēju) un vecomāti *Ņ.M. /adrese/*. Tēvs un vecāmāte aizņēmuši mājas apakšējo stāvu.

Tiesa uzskata, ka minētie lietas materiāli apstiprina pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumos norādītos apstākļus, tostarp, ka 2005.gadā mājā */adrese/* dzīvojis pieteicējs pats un arī pieteicēja māte – *Ņ.M.*, pirkti celtniecības materiāli, māja tikusi remontēta un atjaunota *(lietas 36., 38.-41.lapa)*.

[13.4] Tiesas ieskatā, 2005.gada 7.oktobrī starp pieteicēju un *A.C.* noslēgtais pirkuma līgums par dzīvokļu, kas atrodas mājā */adrese/ (lietas 117.-118., 119.lapa)* pārdošanu ir vērtējams kā viens darījums, nevis kā 9 atsevišķi darījumi. Viens īpašums var sastāvēt no vairākām daļām, tostarp, no kustamas mantas un nekustamiem īpašumiem. Arī nekustamā īpašuma sastāvā var ietilpt vairākas daļas, piemēram, ēkas un vairāki zemes gabali (katrs ar savu kadastra numuru); vai arī vienā mājā var būt vairāki dzīvokļi. Atbilstoši Civillikuma 927.pantā noteiktajam, īpašums ir pilnīgas varas tiesība par lietu, tas ir, tiesība valdīt un lietot to, iegūt no tās visus iespējamos labumus, ar to rīkoties un noteiktā kārtā atprasīt to atpakaļ no katras trešās personas ar īpašuma prasību. Tādējādi īpašnieks ir tiesīgs rīkoties ar savu īpašumu pēc sava ieskata, tostarp, pārdodot to visu vai arī tikai kādu daļu. Saskaņā ar 2005.gada 7.oktobrī noslēgto pirkuma līgumu, pieteicējs ir pārdevis visus mājā */adrese/* esošos dzīvokļus vienai personai, tātad, viena darījuma ietvaros faktiski tika pārdota visa māja (*sk. līguma pielikumu Nr.1*). Līdz ar to nav nozīmes apstāklim, ka līguma tekstā ir uzskaitīti mājā esošie dzīvokļi, norādot kadastra numuru.

[13.5] Balstoties uz minētajiem apsvērumiem, tiesa atzīst, ka attiecībā uz pieteicēja 2005.gada 7.oktobrī veikto darījumu bija piemērojams likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 19.punkta c) apakšpunkts (redakcijā, kas bija spēkā darījuma veikšanas laikā). Tādējādi VID ir nepamatoti aprēķinājis IIN par ienākumiem no minētā īpašuma pārdošanas.

[14] 2005.gada 17.oktobrī starp pieteicēju un *I.B.* noslēgts dāvinājuma līgums, ar kuru pieteicējs dāvina *I.B.* nekustamo īpašumu */adrese/* atlīdzības nozīmē, kā atlīdzību par izdarītajiem pakalpojumiem un palīdzību, kuru puses novērtē Ls 6000 apmērā *(lietas 130.lapa)*.

No audita pārskata *(lietas 20.lapa)* un sākotnējā lēmuma *(lietas 68. – 79.lapa)* pamatojuma izriet, ka minētais 2005.gada 17.oktobra dāvinājuma līgums audita laikā tika atzīts par ar saimniecisko darbību nesaistītu darījumu.

Savukārt pārsūdzētā Lēmuma *(lietas 80. – 92.lapa)* pamatojumā cita starp norādīts, ka, izvērtējot pieteicēja veikto darījumu ar nekustamo īpašumu */adrese/* ne tikai no gramatiskā vai formālā viedokļa, bet arī noskaidrojot veiktā darījuma saturu un būtību, secināts, ka konkrētajā gadījumā personas bija ieinteresētas savstarpējo darījumu noformēt tādā veidā, lai izvairītos no nodokļu nomaksas valsts budžetā. Konkrētajā gadījumā, vērtējot starp personām pastāvošās darījuma attiecības, secināts,

ka pieteicējs nodod nekustamo īpašumu */adrese/ I.B.* par sniegtajiem pakalpojumiem, vienojoties par darījuma vērtību Ls 6000. Turklāt lietas materiālos nav pierādījumu, ka pieteicējs minēto nekustamo īpašumu iegādājies un izmantojis personīgajām vajadzībām. Tātad pieteicēja darījums ar nekustamo īpašumu */adrese/* kvalificējams kā saimnieciskā darbība likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.panta pirmās prim daļas izpratnē un ir apliekams ar IIN *(lietas 89.lapa).*

Tiesa atzīst, ka pārsūdzētā Lēmuma pamatojumā nav konkrēti norādīts, kādā veidā ticis izvērtēts minētais darījums, konkrēti kā tika noskaidrots darījuma saturs un būtība, uz kādu objektīvi pārbaudāmu pierādījumu pamata izdarīts secinājums, ka konkrētajā gadījumā personas bija ieinteresētas savstarpējo darījumu noformēt tādā veidā, lai izvairītos no nodokļu nomaksas valsts budžetā. No lietas materiāliem neizriet, ka pirms administratīvā akta pamatojuma maiņas būtu uzklausīti pieteicēja argumenti, būtu ņemts paskaidrojums no darījuma otra dalībnieka, ka pieteicējam būtu dota iespēja iesniegt pierādījumus par minēto darījumu.

Saskaņā ar nodokļu jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem, VID kompetencē, neapšaubāmi, ietilpst arī nodokļu maksātāju veikto darījumu izvērtēšana. Nodokļu administrācijas tiesības un pienākums kontrolēt nodokļu nomaksu budžetā izriet no vairākām tiesību normām, tajā skaitā no likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 8.panta, kas paredz, ka VID uzdevumi nodokļu (nodevu) administrēšanā (turpmāk - nodokļu administrēšana) ir noteikti likumā „Par nodokļiem un nodevām" (18.pants). Papildus tiem VID : uzskaita un reģistrē nodokļu maksātājus un ar nodokļiem apliekamos objektus (1.punkts); piedzen VID administrētos nodokļu un nodevu parādus, arī citu valsts noteikto obligāto maksājumu parādus, kuru iekasēšana saskaņā ar normatīvajiem aktiem piekrīt Valsts ieņēmumu dienestam (2.punkts); lai izpildītu šajā pantā noteiktos uzdevumus, seko jebkuru juridisko un fizisko personu saimnieciskajai un finansiālajai darbībai (8.punkts).

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.pantā noteikti nodokļu administrācijas pienākumi, un tie ir šādi: nodrošināt, lai šo likumu un citu nodokļu (nodevu) likumus ievēro gan nodokļu maksātāji, gan nodokļu administrācija (1.punkts); kontrolēt nodokļu (nodevu) aprēķināšanas un maksāšanas pareizību (2.punkts).

Savukārt, tā paša likuma 23.pants paredz VID tiesības precizēt maksājamā nodokļa apmēru, un šā panta sestajā daļā noteikts, ka, veicot nodokļu revīziju (auditu), nodokļu administrācijai ir tiesības uz aprēķinu pamata noteikt nodokļu maksājumu apmēru atbilstoši [..] nodokļu administrācijas rīcībā esošajām ziņām, ja ir konstatēts, ka nodokļu maksātājs ir veicis darījumu, lai izvairītos no nodokļu vai nodevu maksāšanas, vai nav identificējams kāds no darījuma dalībniekiem (2.punkts).

Tādējādi saskaņā ar citētajām normām, VID ir tiesīgs izvērtēt nodokļu maksātāja veiktos darījumus, un gadījumā, ja tiek iegūti pierādījumi tam, ka nodokļu maksātājs ir veicis darījumu, lai izvairītos no nodokļu vai nodevu maksāšanas, nodokļu administrācija ir tiesīga aprēķināt attiecīgos nodokļu maksājumus. Vienlaikus, tiesa uzskata, ka tiesiski noslēgts darījums var tikt apšaubīts balstoties uz objektīvi pārbaudāmiem pierādījumiem, nevis uz pieņēmumu pamata. Līdz ar to lietas materiālos jābūt nostiprinātiem pierādījumiem par to, ka konkrētajā gadījumā darījums ir veikts nolūkā izvairīties no nodokļu vai nodevu maksāšanas.

Lietas materiālos atrodas vienīgi minētā dāvinājuma līguma kopija, tādējādi jāatzīst, ka pārsūdzētajā Lēmumā norādītie secinājumi, visticamāk, izdarīti iepazīstoties ar līguma tekstu. Tiesa konstatē, ka starp pieteicēju un *I.B.* noslēgtā dāvinājuma līguma *(lietas 130.lapa)* 2.punkts ir izteikts neviennozīmīgā redakcijā, proti, pieteicējs dāvina *I.B.* savu nekustamo īpašumu */adrese/*, atlīdzības nozīmē, kā atlīdzību par izdarītajiem pakalpojumiem un palīdzību, kuru puses novērtē Ls 6000 (seši tūkstoši latu). Jāņem vērā, ka līgums noslēgts privāto tiesību jomā, turklāt līgums nav noformēts notariālā akta formā.

Tiesa uzskata, ka lai izdarītu pārsūdzētajā Lēmuma norādītos secinājumus, bija nepieciešams iegūt papildus informāciju un pierādījumus par noslēgtā darījuma saturu, jo tikai un vienīgi no līguma teksta darījuma saturs (pilnā apjomā) nav izsecināms (piemēram, nav zināms - konkrēti par kādiem pakalpojumiem un par kāda veida palīdzību *I.B.* tiek apdāvināts; konkrēti kad *I.B.* sniedzis pieteicējam pakalpojumus un palīdzību, un kas to var apstiprināt). No līguma teksta nav viennozīmīgi saprotams – konkrēti ko līgumslēdzējas puses novērtē ar Ls 6000, - dāvināmo nekustamo īpašumu */adrese/*, vai pieteicējam sniegtos pakalpojumus un/vai palīdzību. Gadījumā, ja nodokļu administrācijai radās šaubas par minēto darījumu, tad norādītās neskaidrības bija iespējams novērst, lūdzot iesniegt pieteicējam informāciju un pierādījumus par konkrēto darījumu, uzaicinot *I.B.* iesniegt VID informāciju un pierādījumus par darījumu, kas izskatāmajā gadījumā nav izdarīts. Attiecībā par darījumu ar nekustamo īpašumu */adrese/* pieteicējs administratīvā procesa laikā iestādē nav ticis uzklausīts (sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas stadijā, kad VID radās šaubas par noslēgtā dāvinājuma līguma saturu).

APL 14.[1] pants citastarp noteic, ka iestāde, pieņemot lēmumus, ievēro objektivitāti un dod procesa dalībniekiem pienācīgu iespēju izteikt savu viedokli un iesniegt pierādījumus.

Atbilstoši tā paša likuma 62.pantā noteiktajam, lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā (*pirmā daļa*). Personas viedokļa un argumentu noskaidrošana nav nepieciešama, ja: 1) administratīvā akta izdošana ir steidzama un jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, vidi, personas dzīvību, veselību vai mantu; 2) gadījums ir objektīvi mazsvarīgs; 3) no gadījuma būtības izriet, ka personas viedokļa noskaidrošana nav iespējama vai nav adekvāta (*otrā daļa*). Ja administratīvais akts ir izdots rakstveidā un personas viedoklis un argumenti nav noskaidroti, administratīvā akta pamatojumā norāda iemeslu (*trešā daļa*).

Tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā citēto tiesību normu prasības nav izpildītas, jo sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas stadijā, kad VID radās šaubas par noslēgtā dāvinājuma līguma saturu, pieteicējs netika uzaicināts sniegt paskaidrojumu par darījuma būtību un saturu, kā arī netika uzaicināts iesniegt pierādījumus. Tiesa secina, ka uz izskatāmo gadījumu nav attiecināms neviens no APL 62.panta otrajā daļā norādītajiem apstākļiem. Tiesa konstatē, ka pārsūdzētā Lēmuma pamatojumā nav norādīts iemesls, kādēļ pieteicējam netika dota iespēja sniegt savu paskaidrojumu un iesniegt pierādījumus par konkrētā darījuma saturu un būtību.

APL 81.panta ceturtā daļa nosaka, ka gadījumā, ja iesniegumā par administratīvā akta apstrīdēšanu minēts apstrīdēšanas pamatojums, augstākas iestādes lēmuma pamatojumā norādāmi argumenti attiecībā uz šo iesniedzēja pamatojumu.

Tā kā pieteicējam nav bijis iespējas sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas stadijā paust savu viedokli par ar *I.B.* noslēgto darījumu (pieteicējs nemaz nebija informēts par to, ka augstākai iestādei radušās šaubas par tāda darījuma saturu un būtību, kas līdz tam netika apšaubīts), tad līdz ar to citētās tiesību normas prasības nebija iespējams izpildīt.

Izņemot APL 62.panta otrajā daļā uzskaitītos gadījumus, likumdevējs nav paredzējis nekādus citus izņēmumus, gadījumā, kad tiek izdots personai nelabvēlīgs administratīvais akts. Tādējādi uzklausīšanas pienākums ir obligāta prasība un VID nebija tiesību to nepildīt.

Tiesa piekrīt pārsūdzētā Lēmuma pamatojumā norādītajam VID argumentam, ka atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 38.pantā noteiktajam, gadījumā, ja nodokļu maksātājs nepiekrīt nodokļu administrācijas aprēķinātajam nodokļu maksājumu lielumam, pierādījumus par nodokļu maksājumu lielumu nodrošina nodokļu maksātājs. Tādējādi, saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto, pierādīšanas

pienākums gulstas uz nodokļu maksātāju. Vienlaikus tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā augstāka iestāde nebija informējusi pieteicēju par to, ka gatavojas mainīt administratīvā akta pamatojumu sakarā ar to, ka tiek apšaubīts ar *I.B.* noslēgtā darījuma saturs un būtība, līdz ar to pieteicējam nebija zināms, ka jāiesniedz papildus pierādījumi.

Secināms, ka daļā par noslēgto darījumu ar *I.B.*, pieteicējam netika dota iespēja aizstāvēt savas tiesības un tiesiskās intereses. Līdz ar to jāatzīst, ka iestāde pieļāvusi būtisku procesuālo pārkāpumu. Atbilstoši APL 7.pantā nostiprinātajam tiesiskuma principam - *iestādes rīcībai ir jāatbilst tiesību normām*.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir secinājis, ka ikvienas valsts pārvaldes iestādes darbībai jāatbilst vispārējam tiesiskuma principam. Viens no pārvaldes darbības tiesiskuma nodrošināšanas mehānismiem ir indivīda pārsūdzības tiesības tiesā. Tomēr efektīvas valsts pārvaldes īstenošanai ir radīta arī efektīva pārvaldes iekšējā tiesiskuma kontrole, tostarp, iestādes izdotā administratīvā akta atkārtota pārbaude apstrīdēšanas iestādē. Ar to iestādei ir piešķirtas tiesības pašai vēlreiz pēc būtības izskatīt lietu un pārbaudīt pieņemtā lēmuma tiesiskumu, tādējādi novēršot iespējamās kļūdas pirms lietas izskatīšanas tiesā." *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2004.gada 7.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-123 8.punktu.).*

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka VID ir nepamatoti aprēķinājis IIN par noslēgto darījumu ar *I.B.*.

[15] Attiecībā par nekustamā īpašuma */adrese/* pārdošanu atbildētājs ir pareizi konstatējis, ka uz minēto darījumu neattiecas likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 19.punkta c) apakšpunktā (*redakcijā, kas bija spēkā darījuma veikšanas laikā*) minētais izņēmums.

Vienlaikus tiesa uzskata, ka lietā konstatētajos apstākļos nav pamata izdarīt secinājumu, ka pieteicējs 2005.gadā ir veicis sistemātisku saimniecisko darbību likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.panta pirmās prim daļas izpratnē (par fiziskās personas saimniecisko darbību uzskatāma jebkura darbība, kas vērsta uz preču ražošanu, darbu izpildi, tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību). Kā jau iepriekš minēts, attiecībā uz pieteicēja 2005.gada 7.oktobrī veikto darījumu VID nav pareizi novērtējis apstākļus un lietā esošos pierādījumus kā rezultātā netika piemērotas tās tiesību normas, kuras bija jāpiemēro, proti, likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 19.punkta c) apakšpunkts (*redakcijā, kas bija spēkā darījuma veikšanas laikā).* VID nepamatoti aprēķinājis IIN par ienākumiem no īpašuma */adrese/* pārdošanas (*sk. šā sprieduma 13.punktu*). Savukārt attiecībā par pieteicēja noslēgto darījumu ar *I.B.*, tiesa secināja, ka pārsūdzētā Lēmuma pamatojumā norādītie secinājumi ir izdarīti, nepārbaudot nepieciešamos pierādījumus, turklāt VID ir pieļāvis būtisku procesuālo pārkāpumu – augstākā iestādē nav izpildīts pieteicēja uzklausīšanas pienākums daļā par norādīto darījumu. Līdz ar to tiesa atzina, ka ir nepamatoti aprēķināts IIN par noslēgto darījumu ar *I.B.* (*sk. šā sprieduma 14.punktu*).

Ņemot vērā minēto, tiesa uzskata, ka nav konstatējama 2005.gadā pieteicēja veikta sistemātiska saimnieciskā darbība – nekustamo īpašumu pārdošana, un nav tiesiska pamata piemērot atbildību par nereģistrēto saimniecisko darbību.

Līdz ar to secināms, ka pārsūdzētais Lēmums ir atceļams daļā, ar kuru pieteicējam uzlikts tiesisks pienākums – nomaksāt budžetā papildus aprēķinātos nodokļu maksājumus (IIN, soda naudu un nokavējuma naudu) par 2005.gadā noslēgtajiem darījumiem ar *I.B.* un *A.C.*.

[16] Saskaņā ar APL 126.panta pirmo daļu, gadījumā, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs ir samaksājis valsts nodevu Ls 10 (desmit latu) apmērā *(lietas 96., 97.lapa)*. Tā kā pieteikums ir daļēji apmierināms, ir pamats piespriest no VID par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246. - 251.pantu, 253.panta pirmo daļu, un 289. - 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

**nosprieda :**

1. **Daļēji apmierināt** *N.S.* pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2008.gada 29.aprīļa lēmuma Nr.19/12271 atcelšanu.
2. **Atcelt** Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2008.gada 29.aprīļa lēmumu Nr.19/12271 **daļā**, ar kuru pieteicējam uzlikts tiesisks pienākums – nomaksāt budžetā papildus aprēķinātos nodokļu maksājumus (IIN, soda naudu un nokavējuma naudu) par 2005.gadā noslēgtajiem darījumiem ar *I.B.* un *A.C.*. Norādītajā daļā Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2008.gada 29.aprīļa lēmums Nr.19/12271 uzskatāms par atceltu ar tā pieņemšanas dienu.
3. **Piedzīt** no Valsts ieņēmumu dienesta par labu *N.S.* viņa samaksāto valsts nodevu Ls 10 apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2009.gada 16.septembrī.

Tiesnese R.Paegle